

<http://physicsweb.org/article/news/7/12/5>

2003/12/10

قطع ووصل کردن - نور

فیزیک پیشه‌ها یی در ایالات متحده و روسیه، روش جدیدی برای متوقف کردن نور در یک گاز اتمی نمایش داده اند. این گروه ادعا می‌کنند این رهیافت جدید کنترل بیشتری بر نور دارد و شاید کاربردها یی هم در مخابرات اپتیکی، اطلاعات کوانتی، و آزمایش‌ها یی با تک‌فتون‌ها داشته باشد [1].

نور در خلی باری سرعت 300 میلیون متر بر ثانیه حرکت می‌کند. اما طی سال‌ها ی اخیر، فیزیک پیشه‌ها توانسته اند تپ‌ها ی لیزر را در گازها ی اتمی تا سرعت‌ها ی چند متر بر ثانیه کند کنند، و حتا نور را کاملاً متوقف کنند. چنین آزمایش‌ها یی بر اساس فرآیندی به اسم شفافیت الکترومغناطیسی القاییده اند. اما در این آزمایش‌ها، گاز فقط شاخص‌ها ی تپ لیزر را انبار می‌کند و خود فتوون‌ها ی واقعی را در بر ندارد.

میخائیل لوکین [2] و هم‌کاران ش از دانشگاه هاروارد [3]، مرکز اخترفیزیک هاروارد سُمیت‌سنتِن [4]، و مؤسسه ی لیدف [5] در مسکو، روش ی را نمایش داده اند که واقعاً فتوون‌ها را در یک گاز به حالت ساکن انبار می‌کند. ابتدا یک تپ‌لیزر کوتاه علامت را به درون گاز داغی از اتم‌ها ی رویدیم می‌فرستند. یک باریکه ی کنترل قوی هم به این گاز می‌تابد. تپ علامت، وقتی وارد گاز می‌شود کند می‌شود. با خاموش کردن باریکه ی کنترل، در اتم‌ها ی رویدیم یک نقش تمام‌نگاشتی از تپ انبار می‌شود. چنین آزمایش‌ها یی قبلاً هم انجام شده اند، و معمولاً تپ با روشن کردن لیزر کنترل بازیابی می‌شود.

رهیافت هاروارد مسکو متفاوت است، چون در آن از دو باریکه ی کنترل استفاده می‌شود که در دو جهت مخالف حرکت می‌کنند. باریکه‌ها ی کنترل، علاوه بر بازیابی ی تپ علامت یک نقش تداخل هم می‌سازند، که به بیان میکال بایکسی [6] از اعضای

این گروه ”باعث می‌شود اتم‌ها ی گاز مثل آینه‌ها ی ریز رفتار کنند“. بنابر این فتوون‌ها ی تپ علامت بازیافته، بین این آینه‌ها به عقب و جلو باز می‌تابند، که یعنی کل تپ عملاً در فضای حرکت می‌ماند. با خاموش کردن یکی از باریکه‌ها ی کنترل، می‌شود این تپ را آزاد کرد.

با یکسی به فیزیکس وب [7] گفت: ”در آزمایش‌ها ی قبلى ی انبارش نور، فقط مشخصه‌ها ی تپ‌ها ی نور ذخیره می‌شد و این کار با فرآیندی تا حدی مشابه با تولید یک تمام‌نگاشت انجام می‌شد. به این ترتیب، وقتی نور انبار می‌شد فتوون ی از علامت وجود نداشت. اما در آزمایش ما فتوون‌ها ی واقعی ی علامت درون بخار روییدم به دام می‌افتد، چنان‌که کل تپ علامت حرکت نمی‌کند.“

- [1] Nature **426** 638
- [2] Mikhail Lukin
- [3] Harvard University
- [4] Harvard-Smithsonian Center for Astrophysics
- [5] Lebedev
- [6] Michal Bajcsy
- [7] PhysicsWeb